

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 594
2872 Sayılı Çevre Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi
Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/864)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 18/101-2068/03977

26.5.1987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 14.5.1987 tarihinde kararlaştırılan «2872 sayılı Çevre Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

2872 sayılı Çevre Kanunu bir çerçeve Kanun vasfını taşıdığından Kanunun ilgili hükümlerinin yapılan uygulamalar dikkate alındığında söz konusu Kanunun işlerliğini kolaylaştıracak değişikliklere ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu sebeple ve Kanunun amacına uygun hedeflerine ulaşılabilmesi için öngörülen değişikliklerin uygulanmaya aktarılmasının gecikmeksizin yapılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — e) Kirlüten öder prensibi göz önüne alınarak ve kanun sistematığına uygun bir düzenleme için fıkranın bu şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

f) Kirlütenin, kusursuz sorumluluktan kurtulma imkânlarını objektif ve genel kurallara bağlamak amacıyla, sorumluluktan kurtulma için yönetmeliklerde belirlenmiş standartları sağlayacak her türlü tedbiri alma esasının getirilmesi yararlı görülmüştür.

Ancak, sorumluluğa esas teşkil edecek arıtma dereceleri her örnekte farklı olabilir. Bu sebeple Türkiye'nin teknolojik şartları için inilebilecek kirlenme seviyesi esas alınarak, kirlütenlerin bu seviyenin üzerinde yaratacakları kirlilik seviyesi için ücret ile ilgili bir kurula da yer verilmesi gerekmektedir. Böylece çevre fonuna yeni bir kaynak sağlanarak çevrenin korunması yönündeki çalışmaların daha büyük oranda desteklenmesi söz konusu olacaktır.

Madde 2. — Çevre kirliliğine yol açan işletmeleri faaliyet kolları itibarıyla derecelendirmek ve bu işletmelerin yönetmeliklerde belirlenen standart ve kriterlere uygun şartları yerine getirmelerine kadar verilen süre içinde sebep oldukları kirlenmelerden dolayı işletmelerden alınacak ücretler esas olacak çalışmalar yapmak ve Bakanlar Kuruluna sunmak üzere ilgili Bakanlık yetkililerinden meydana gelen bir Merkez Çevre Kurulunun kurulması gerekmektedir.

Madde 3. — Merkez Çevre Kurulunca yapılan derecelendirme çalışmalarına esas olarak bölgelerindeki işletmeleri kapasite, arıtma tesislerinin durumu, bu işletmelerin çevreye verdikleri zarar, işletmelerin ciroları ve bu işletmelerin faaliyet gösterdikleri bölgenin özelliklerini dikkate alarak işletmelerce ödenecek aylık ücretleri belirtmek üzere illerde valinin başkanlığında ve Merkez Çevre Kurulundaki Bakanlık ve kuruluşların taşra teşkilatındaki temsilcilerinden meydana gelen İl Çevre Kurulu kurulması gerekmektedir.

Madde 4. — 2872 sayılı Çevre Kanunu kurum, kuruluş ve işletmeler için işletme ve kullanım izni esasını getirmiştir.

Bu sebeple izin başvurusuna bağlı olarak yapılacak değerlendirmelere ilişkin harcamaların başvuru sahibi tarafından karşılanması gerekmektedir.

Madde 5. — 2872 sayılı Çevre Kanunu ile tesis edilen Çevre Kirliliğini Önleme Fonunun gerçekçi ve kolay işleyebilir bir şekilde düzenlenmesi halinde söz konusu fon amacına uygun olarak yapılacak çalışmalar için önemli bir kaynak olacaktır.

Bu sebeple Çevre Kirliliğini Önleme Fonunun gelirlerinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Madde 6. — Çevre Kirliliğini önlemede ve çevreyi iyileştirmede gerekli olan çeşitli araç ve gereçlerin yapımı ile sağlanması için değişik tesis ve işletmeler gerekmektedir.

Söz konusu araç ve gereçlerin bir bölümünün satınalma yoluyla sağlanması, bir bölümünün ise mevcut teknolojiden yararlanarak ülkemizde imalî imkânı vardır. Bu sebeple Çevre Kirliliğini Önleme Fonu aracılığıyla kurulacak tesis ve işletmeler vasıtasıyla istenen vasıflara ve ülkemiz şartlarına uygun, kullanılabilir ucuz ve kaliteli araç ve gerecin yapımı ve sağlanması mümkün olabilecektir.

Madde 7. — 2872 sayılı Çevre Kanununun sistematigi açısından kirlitenin kusursuz sorumluluğunu düzenleyen esasların bu maddede yer alması gerekmektedir.

Madde 8. — 2872 sayılı Çevre Kanununun öngördüğü yönetmeliklerin uygulanabilir olarak hazırlanabilmesi için yeteri kadar bir süre gerekmektedir.

Bu sebeple bu madde ile bu süre bir yıl olarak öngörülmektedir.

Madde 9. — 3288 sayılı Kanunla yapılan 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunundaki değişiklik ile getirilen ve faaliyette bulunan sanayi kuruluşları ile işyerlerinin su ürünlerine zarar vermeyecek tedbirleri almalarına ve arıtma tesislerinin kurulup işletilmesine dair geçici 1 inci madde hükmüne göre verilen süre 28 Mayıs 1987 tarihinde sona ermektedir.

Her ne kadar söz konusu geçici madde hükümlerine göre bu sürenin Bakanlar Kurulu Kararı ile altı ay uzatılması mümkünse de, Çevre Kanununa göre hazırlanmakta olan Su Kalitesinin Kontrolü Yönetmeliği hükümleri ile getirilen düzenlemenin kapsamı göz önüne alınarak 3288 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin uygulanmaması öngörülmektedir.

Böylelikle halen faaliyette bulunan sanayi kuruluşları ve işyerlerinin büyük mali külfetlere girmeksizin belirlenen standart ve kriterlere uygun tedbir almaları ile arıtma tesisleri kurup işletmeleri mümkün olacaktır.

Ek Madde. — Ek madde ile Bakanlar Kurulunun 2872 sayılı Çevre Kanununun 20, 21 ve 22 nci maddelerinde belirtilen ceza miktarlarını on katına kadar artırması ile ilgili yetkisi muhafaza edilmiştir.

Geçici Madde 1. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 18 inci maddesi (b) fıkrası hükmü gereğince alınacak katılma payının katılma payları miktarlarında yapılan değişiklikler dikkate alınarak 1986 yılına ilişkin katılma payının on lira üzerinden alınması gerekmektedir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 1/864

Karar No. : 15

15 . 6 . 1987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuza havale edilen «2872 Sayılı Çevre Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» Devlet Bakanı M. Vehbi Dinçerler'in de katılımıyla Komisyonumuzda incelenip, görüşüldü.

Tasarıyla; 2872 Sayılı Çevre Kanununa işlerlik kazandırmak istenmiştir.

Genelde olumlu bulunan tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının çerçeve 1 inci maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Çevre Kanununun 3 üncü maddesinin (e) ve (f) bentleri Komisyonumuzca yeniden düzenlenmiş; yönetmeliklerde henüz belirlenmemiş standartlar yerine gerekli tedbirleri alma esası getirilmiştir. Böylece kirletenin kusursuz sorumluluktan kurtulmaları objektif ve genel kurallara bağlanmıştır.

Tasarının çerçeve 2 nci maddesiyle Çevre Kanununa mükerrer 4 üncü madde eklenmiştir. İlgili Bakanlık yetkililerinden oluşan Merkez Çevre Kurulunun kurulmasına ilişkin olan bu madde genel bir redaksiyona tabi tutularak yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının çerçeve 3 üncü maddesiyle Çevre Kanununa mükerrer bir 5 inci madde eklenmiştir. Komisyonumuz bu maddeyi kanun tekniği açısından yeniden düzenlemiştir.

Tasarının çerçeve 4 üncü maddesiyle Çevre Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına bir hüküm eklenmiştir. Komisyonumuz, izin başvurusu için yapılan harcamaların, başvuru sahibi tarafından zaten karşılanması gerektiğini göz önünde tutarak bu maddenin tasarıdan çıkarılmasını kararlaştırmıştır.

Komisyonumuz tasarıdan çıkarmış olduğu çerçeve 4 üncü madde yerine gelmek üzere yeni bir 4 üncü madde ilavesini öngörmüştür. Bu maddeyle 2872 sayılı Çevre Kanununun 9 uncu maddesi değiştirilmektedir. Bu yeni düzenlemeyle ülkemizin doğal güzelliklerinin ileriki nesillere intikali ve bu güzelliklerin meydana gelebilecek kirlenmeler sonucunda yok olmalarını önlemek amacıyla Bakanlar Kurulunca özel çevre koruma alanlarının tespiti ve ilanı ile bu alanların belirlenecek Bakanlık tarafından hazırlanacak plan ve programlar çerçevesinde korunması hükme bağlanmaktadır.

Tasarının çerçeve 5 inci maddesiyle değiştirilen Çevre Kanununun 18 inci maddesi Komisyonumuzca yeniden düzenlenmiş; Çevre Kanununun 18 inci maddesinin (1) bendinde belirtilen ücretlerin tahsilinde Valilikler ile Büyükşehir Belediye Başkanlıklarına, yetki ve görev verilerek, bu ücretlerin süratle tahsiline imkân sağlanmış ve tahsil edilecek bu ücretlerden % 30'unun İl Özel İdareleri ile Büyükşehir Belediyelerine aktarılması da hükme bağlanmıştır.

Tasarının çerçeve 6 ncı maddesi redaksiyona tabi tutulmuş, 7 inci maddesi ise kanun tekniği açısından yeniden düzenlenmiş ve yapılan bu değişikliklerle bu maddeler kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 8 inci maddesi 2872 sayılı Çevre Kanununun öngördüğü yönetmeliklerin süratle hazırlanmasını sağlamak amacıyla tasarıdaki yönetmeliklerin hazırlanmasına ilişkin süre bir yıldan beş aya indirilmiş ve madde yapılan bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 10 uncu maddesiyle ilave edilen «Ek Madde» Anayasamızda öngörülen «ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerinin Kanunla konulacağı» ilkesini göz önünde tutan Komisyonumuz; ceza miktarlarının tespitinin ve artırılması yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesini sakıncalı bulduğundan anılan «Ek Madde»yi tasarı metninden çıkarmıştır.

Tasarının geçici 1 inci maddesi kanun tekniği açısından düzenlenmiş ve yapılan bu değişiklikle geçici maddede kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 10 uncu maddesi tasarı metninden çıkarıldığından tasarının yürürlük ve yürütmeye ilişkin 11 ve 12 inci maddeleri 10 ve 11 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Osman Doğan
Şanlıurfa

Başkanvekili
Atilla Sın
Muş

Sözcü
Ziya Ercan
Konya

Kâtip
Mehmet Umur Akarca
Muğla

Üye
Saffet Sakarya
Çankırı

Üye
Muzaffer Arıcı
Denizli

Üye
Ahmet Ata Aksu
Gaziantep

Üye
Namık Kemal Şentürk
İstanbul

Üye
Burhan Cahit Gündüz
İzmir

Üye
Nihat Akpak
Sakarya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

2872 Sayılı Çevre Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 3 üncü maddesinin (e) ve (f) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«e) Kirlenmenin önlenmesi, sınıflandırılması ve mücadele için yapılan harcamaların kirlenme tarafından karşılanması esastır. Kirlenmenin kirlenmeyi durdurmak, gidermek veya azaltmak için gerekli önlemleri alması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan gerekli harcamalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kirlenmeden tahsil edilir.

Ancak kirlenmeler, kirlenmenin önlenmesi ve sınırlandırılması için yapılan giderleri ödeme yükümlülüğünden söz konusu kirlenmeyi önlemek için yönetmeliklerle öngörölmüş standartları sağlayacak gerekli her türlü tedbiri aldıklarını ispat etmek kaydıyla kurtulabilirler.»

«f) Yönetmeliklerde belirlenen her türlü önlemi almakla birlikte, inilebilecek en düşük kirlenme seviyesi esas alınarak, bu seviyenin üstünde yaratılacak kirlilik için Yönetmeliklerde belirlenen geçiş süreleri içinde meydana gelebilecek kirlenmeler için bu Kanunun 18 inci maddesinin (i) fıkrasında belirlenen ücretler ayrıca alınır.»

MADDE 2. — 2872 sayılı Çevre Kanununa aşağıdaki mükerrer 4 üncü madde eklenmiştir.

«Merkez Çevre Kurulu

MÜKERRER Madde 4. — Yönetmeliklerde belirlenen geçiş süreleri içinde çevre kirliliğine yolaçan işletmeleri faaliyet kolları itibariyle derecelendirmek ve Bakanlar Kurulu Kararına sunmak üzere Merkez Çevre Kurulu kurulmuştur.

Bu kurul, Çevre Genel Müdürünün başkanlığında İçişleri, Maliye ve Gümrük, Bayındırlık ve İskân, Sağlık ve Sosyal Yardım, Ulaştırma, Tarım, Orman ve Köy İşleri, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumu yetkililerinden oluşur.

Çevre kirliliğine yolaçan işletmelerin faaliyet kolları itibariyle derecelendirilmesi kararında Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinden üç üye de kurula katılır.

Kurul üç ayda bir toplanır ve gerektiğinde Çevre Genel Müdürlüğüne toplantıya çağrılabilir.»

Kurulun sekreteryaya görevlerini Çevre Genel Müdürlüğü yürütür.

İl çevre kurullarınca belirlenen ve çevre kirliliğine yolaçtığı tespit edilen işletmelerin ödeyecekleri ücretleri, Merkez Çevre Kurulu görüşüp onaylar. Merkez Çevre Kurulu illerden gelen hatalı ve noksan tespitleri ilgili il'e geri gönderebileceği gibi resen ve nihai olarak yeniden tayin ve tespit etmeye de yetkilidir.»

MADDE 3. — 2872 sayılı Çevre Kanununa aşağıdaki mükerrer 5 inci madde eklenmiştir.

«İl Çevre Kurulu

MÜKERRER MADDE 5. — Valinin başkanlığında, Merkez Çevre Kuruluna dahil bakanlık ve kuruluşlardan taşra teşkilatı olanların ildeki temsilcilerinden oluşur. İldeki Belediye ve Sanayi Odası Başkanı da kurulun üyesidir. Sanayi Odasının olmadığı illerde Ticaret ve Sanayi Odası, o da yoksa Ticaret Odası Başkanı Kurula katılır. Kurulun sekreteryaya görevleri il sağlık müdürlüklerince yürütülür.

Kurul ayda bir toplanır ve gerektiğinde başkan tarafından toplantıya çağrılabilir.

İl Çevre Kurulu, Merkez Çevre Kuruluna çevre kirliliğine yolaçan ve faaliyet kolları itibariyle derecelendirilen işletmelerin, ödeyecekleri aylık ücretleri belirler.

Kurul ücretleri belirlerken, işletmelerin kapasitesi, arıtma tesislerinin bulunup bulunmadığı, çevreye verdiği zararın ölçüsü, ciroları ve tesisin bulunduğu bölge gibi hususları dikkate almak zorundadır.»

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

2872 Sayılı Çevre Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 3 üncü maddesinin (e) ve (f) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«e) Kirlenmenin önlenmesi, sınıflandırılması ve mücadele için yapılan harcamaların kirlenen tarafından karşılanması esastır. Kirlenenin kirlenmeyi durdurmak, gidermek veya azaltmak için gerekli önlemleri alması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan gerekli harcamalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kirlenetenden tahsil edilir.

Ancak kirlenetenler, kirlenmenin önlenmesi ve sınırlanması için yapılan giderleri ödeme yükümlülüğünden söz konusu kirlenmeyi önlemek için gerekli her türlü tedbiri aldıklarını ispat etmek kaydıyla kurtulabilirler.»

«f) İnilebilecek en düşük kirlenme seviyesi esas alınarak, bu seviyenin üstünde meydana gelebilecek kirlenmeler için bu kanunun 18 inci maddesinin (i) bendinde belirlenen ücretler ayrıca alınır.»

MADDE 2. — 2872 sayılı Çevre Kanununa aşağıdaki mükerrer 4 üncü madde eklenmiştir.

«Merkez Çevre Kurulu

MÜKERRER MADDE 4. — Çevre kirliliğine yol açan işletmeleri Bu Kanunun 18 inci maddesinin (i) bendine göre faaliyet kolları itibariyle gruplandırmak ve Bakanlar Kurulu Kararına sunmak üzere Merkez Çevre Kurulu kurulmuştur.

Bu kurul, Çevre Genel Müdürlüğünün başkanlığında İçişleri, Maliye ve Gümrük, Bayındırlık ve İskân, Sağlık ve Sosyal Yardım, Ulaştırma, Tarım Orman ve Köy İşleri, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu ve Atom Enerjisi Kurumu yetkililerinden oluşur.

Çevre kirliliğine yol açan işletmelerin faaliyet kolları itibariyle gruplandırılması kararında Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinden üç, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden bir üye de kurula katılır.

Kurul üç ayda bir toplanır ve gerektiğinde her zaman Başkan tarafından toplantıya çağrılabilir.

Kurulun sekreteryaya görevlerini Çevre Genel Müdürlüğü yürütür.»

MADDE 3. — 2872 sayılı Çevre Kanununa aşağıdaki mükerrer 5 inci madde eklenmiştir.

«İl Çevre Kurulu

MÜKERRER MADDE 5. — Valinin başkanlığında, Merkez Çevre Kurulu'na dahil Bakanlık ve kuruluşlardan başka teşkilatı olanların ildeki temsilcilerinden oluşur. İldeki Belediye Başkanı, Sanayi Odası, Ticaret Odası, Ticaret ve Sanayi Odası, Ziraat Odası bulunan illerde bu odaların Başkanları da kurula katılırlar. Kurulun sekreteryaya görevleri il sağlık müdürlüklerince yürütülür.

Kurul ayda bir toplanır ve gerektiğinde başkan tarafından toplantıya çağrılabilir.

İl Çevre Kurulu, Merkez Çevre Kurulu'nca çevre kirliliğine yol açan ve faaliyet kolları itibariyle gruplandırılan işletmelerin derecelerini belirler.

Kurul dereceleri belirlerken, işletmelerin kapasitesini, arıtma tesislerinin bulunup bulunmadığını, çevreye verdiği zararın ölçüsünü, cirolarını ve tesisin bulunduğu yerin ekolojik, ekonomik, teknik, teknolojik ve benzeri özelliklerini dikkate alır.»

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 4. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

«İzin başvurusu için yapılan harcamalar başvuru sahibi tarafından karşılanır.»

MADDE 5. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Fonun gelirleri

Madde 18. — a) Motorlu taşıt araçlarının fennî muayeneleri sırasında ayrıca fennî muayene ücretinin onda ikisi oranında alınacak bedellerden,

b) Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre gemi siciline tescil edilen ve 18 (dahil) gros tonun üzerinde olan her türlü deniz aracından gros ton başına her yıl alınacak yüz liradan,

c) Hava taşıt araçlarından yurt içi taşımaları için ayrıca alınacak yolcu başına bilet bedelinin binde beşinden ve taşınan yük için ton başına yılda alınacak beş yüz liradan,

d) Çevre Genel Müdürlüğünün bütçesine bu amaçla her yıl konan ödeneklerden,

e) Fon'dan verilecek kredilerin faizleri ile banka faizlerinden,

f) Bağış ve yardımlardan,

g) Bu Kanunla alınması hükme bağlanan masraf karşılıkları ile ücret, tazminat ve diğer gelirlerden,

h) Fona ait tesis ve işletmelerce üretilen araç ve gerecin satışından elde edilen gelirlerden,

ı) Merkez çevre kurulunca, çevre kirliliğine yol açtığı belirlenen işletmelerden aşağıdaki tarifeye göre alınacak ücretlerden,

Çevre kirliliğine yolaçan işletmeler	Alınacak aylık ücret tutarı		
	I inci Derece TL.	II nci Derece	III üncü Derece
1 inci Grup	600 000,—	400 000,—	200 000,—
2 nci Grup	400 000,—	200 000,—	100 000,—
3 üncü Grup	200 000,—	100 000,—	50 000,—
4 üncü Grup	100 000,—	50 000,—	25 000,—
5 inci Grup	50 000,—	25 000,—	12 500,—

Bakanlar Kurulu bu tarifede yeralan aylık ücret tutarlarını her grup ve/veya her derece itibariyle ayrı ayrı veya topluca 10 katına kadar artırmaya veya Kanunda yazılı miktarlara kadar indirmeye yetkilidir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4. — 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Çevre Korunması

Madde 9. — Kırsal ve kentsel alanda arazi kullanım kararına uygun olarak tespit edilen koruma alanları ve bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanım esasları yönetmelikle belirlenir.

Tespit edilen bu esaslar çerçevesinde aşırı ve yanlış kullanım nedeniyle ülkenin temel ekolojik sistemlerinin dengesinin bozulması, hayvan ve bitki türlerinin nesillerinin tehlikeye düşürülmesi, doğal zenginliklerin bütünlüklerinin tahribi yasaktır.

Bakanlar Kurulu, ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı alanları, tabii güzelliklerin ileri nesillere ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla, «Özel Çevre Koruma Bölgesi» olarak tespit ve ilan etmeye, bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plan ve projelerin hangi Bakanlıkça hazırlanıp yürütüleceğini belirlemeye yetkilidir.

Yukardaki fıkraya göre uygulamanın gerçekleştirilebilmesi amacıyla, ilgili Bakanlıkça 27.9.1984 gün ve 3046 sayılı Kanununun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendi hükümlerine göre geçici teşkilat kurulabilir. Bu bölgelere ilişkin plan ve projelerin hazırlanmasında, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi hükümleri uygulanmaz.»

MADDE 5. — 2872 sayılı Çevre Kanununun değişik 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Fonun Gelirleri

Madde 18. — Çevre Kirliliğini Önleme Fonunun gelirleri;

- a) Motorlu taşıt araçlarının fennî muayeneleri sırasında ayrıca fennî muayene ücretinin beşte biri oranında alınacak bedellerden,
- b) Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre gemi siciline tescil edilen ve 18 (dahil) gros tonun üzerinde olan her türlü deniz aracından gros ton başına her yıl alınacak yüz liradan,
- c) Hava taşıt araçlarından yurt içi taşımaları için ayrıca alınacak yolcu başına bilet bedelinin binde beşinden ve taşınan yük için ton başına yılda alınacak beş yüz liradan,
- d) Çevre Genel Müdürlüğü'nün bütçesine bu amaçla her yıl konan ödeneklerden,
- e) Fon'dan verilecek kredilerin faizleri ile banka faizlerinden,
- f) Bağış ve yardımlardan,
- g) Bu Kanunla alınması hükme bağlanan ücret, tazminat ve diğer gelirlerden,
- h) Fon'a ait tesis ve işletmelerce üretilen araç ve gerecin satışından elde edilen gelirlerden,
- ı) Merkez çevre kurulunca, çevre kirliliğine yol açtığı belirlenen işletmelerden, aşağıdaki tarifeye göre alınacak ücretlerden,

Çevre kirliliğine Yol açan işletmeler	Alınacak aylık ücret tutarı		
	I. Derece	II. Derece	III. Derece
1. Grup	600 000 TL.	400 000 TL.	200 000 TL.
2. Grup	400 000 TL.	200 000 TL.	100 000 TL.
3. Grup	200 000 TL.	100 000 TL.	50 000 TL.
4. Grup	100 000 TL.	50 000 TL.	25 000 TL.
5. Grup	50 000 TL.	25 000 TL.	12 500 TL.

- j) Bu Kanuna göre verilecek para cezalarından,
Oluşur.

Bakanlar Kurulu bu tarifede yer alan aylık ücret tutarlarını her grup ve/veya her derece itibariyle ayrı ayrı veya topluca 10 katına kadar artırmaya veya Kanunda, yazılı miktarlara kadar indirmeye, ayrıca, bu

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

j) Bu Kanuna göre verilecek para cezalarından oluşur.

Bakanlar Kurulu bu maddenin (i) bendi dışındaki maktu ve nispi hadleri ayrı ayrı topluca sıfır (0)'a kadar indirmeye veya % 50'sine kadar artırmaya yetkilidir.

Fonun gelirleri bir Devlet bankasında açılacak hesapta toplanır.

Bu maddenin (a), (b), (c) ve (i) bentleri gereğince toplanan paraların ve ödenecek ücretlerin, ilgililerce en geç ertesi ayın 15'ine kadar Fonun Devlet bankasındaki hesabına yatırılması zorunludur. Tahsil edilen gelirleri ve ödenecek ücretleri zamanında yatırmayanlar hakkında Fon İdaresi, 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanarak gelirlerinin tahsil edilmesi için Fon mükellefinin bağlı olduğu vergi dairesinden talepte bulunur. Vergi dairesinde mükellefiyeti olmayanların Fona ödemeleri gereken meblağın hangi dairece tahsil edileceğine Maliye ve Gümrük Bakanlığı karar verir.

Vergi dairesi, tahsil ettiği Fona ait meblağı Maliye ve Gümrük Bakanlığının belirleyeceği esaslara göre Fonun Devlet bankasındaki hesabına aktarır.»

MADDE 6. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 19 uncu maddesinin 5 inci fıkrasının (h) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«h) Çevre kirliliğini önleyici ve çevreyi iyileştirici faaliyetlerde kullanılacak olan her türlü araç gereç alımı, bu araçların bakımı, onarımı ile bu tür araç gerecin yapımı için kurulacak tesis ve işletmeler.»

MADDE 7. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 28. — Çevreyi kirletenler ve çevreye zarar verenler sebep oldukları kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı kusur şartı aranmaksızın sorumludurlar.

Kirletenin, meydana gelen zararlardan ötürü genel hükümlere göre de tazminat sorumluluğu saklıdır.»

MADDE 8. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetmelikler

Madde 31. — Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak çıkarılacak yönetmelikler, ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Çevre Genel Müdürlüğüne hazırlanır. Kanunun yürürlüğe girmesinden başlayarak en geç bir yıl içinde Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur.»

MADDE 9. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Uygulanmayacak Hükümler

Madde 32. — Bu Kanuna göre yürürlüğe konulacak yönetmeliklerin yayımından itibaren deniz kirliliğinin önlenmesi hususunda 618 sayılı Limanlar Kanununun 4 ve 11 inci maddeleri gereği yürürlükte bulunan ceza hükümleri ile 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 3288 sayılı Kanunla değişik geçici 1 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.»

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

maddenin (i) bendi dışındaki maktu ve nispi hadleri ayrı ayrı veya topluca sıfır (0)'a kadar indirmeye veya % 50'sine kadar artırmaya yetkilidir.

Fonun gelirleri bir Devlet bankasında açılacak hesapta toplanır.

Bu maddenin (a), (b), (c) bentleri gereğince toplanan paraların ilgililerce en geç ertesi ayın onbeşine kadar Fonun Devlet Bankasındaki hesabına yatırılması zorunludur. Tahsil edilen gelirleri ve ödenecek ücretleri zamanında yatırmayanlar hakkında Fon idaresi, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanarak gelirlerinin tahsil edilmesi için Fon mükellefinin bağlı olduğu vergi dairesinden talepte bulunur. Vergi dairesinde mükellefiyeti olmayanların fona ödemeleri gereken meblağın hangi dairece tahsil edileceğine Maliye ve Gümrük Bakanlığı karar verir.

Vergi Dairesi, tahsil ettiği Fona ait meblağı Maliye ve Gümrük Bakanlığının belirleyeceği esaslara göre Fon'un Devlet Bankasındaki hesabına aktarır.

Bu maddenin (i) bendi gereğince alınacak ücretler büyükşehir belediye hudutları içinde büyükşehir belediyeleri tarafından makbuz karşılığı tahsil edilerek mahallin en büyük mal memurluğuna yatırılır. Diğer yerlerde bu ücretleri almaya mahallin en büyük mülki amiri yetkilidir. Bu ücretler, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mal memurluğunca tahsil edilir.

Mahallin en büyük mülki amiri veya Büyükşehir Belediye başkanlıklarınca tahsil edilen ücretlerin %30'u tahsil ile ilgili işlemler ve bölgenin çevre kirliliğini önleme projelerinde kullanılmak üzere tahsilatın yapıldığı yer il özel idaresi veya tahsil eden büyükşehir belediyesine, % 70 ise ücretlerin toplandığı ayı takip eden ayın onbeşine kadar Çevre Kirliliğini Önleme Fonuna aktarılır.

Zamanında bu işlemi yerine getirmeyen ilgili kuruluşlar fon için toplanan meblağı % 10 fazlasıyla öderler. Gecikmeye sebep olanlar hakkında kanunî işlem yapılır.»

MADDE 6. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 19 uncu maddesinin beşinci fıkrasının (h) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«h) Çevre kirliliğini önleyici ve çevreyi iyileştirici faaliyetlerde kullanılacak olan her türlü araç gereç alımı, bu araçların bakımı, onarımı ile bu tür araç gereçin yapımı için kurulacak tesis ve işletmeler.»

MADDE 7. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kirlitenin Sorumluluğu

Madde 28. — Çevreyi kirlitenler ve çevreye zarar verenler sebep oldukları kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı kusur şartı aranmaksızın sorumludurlar.

Kirlitenin, meydana gelen zararlardan ötürü genel hükümlere göre de tazminat sorumluluğu saklıdır.»

MADDE 8. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetmelikler

Madde 31. — Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak çıkarılacak yönetmelikler, ilgili Bakanlıkların görüşü alınarak Çevre Genel Müdürlüğünce hazırlanır. Kanunun yürürlüğe girmesinden başlayarak en geç beş ay içinde Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe konulur.»

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun 5 inci maddesiyle değiştirilen 2872 Sayılı Çevre Kanununun 18 inci maddesinin (b) bendi gereğince Fona ödenmesi gereken meblağ, 1986 yılı için on lira üzerinden alınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 10. — 9.8.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununa 4.6.1986 tarih ve 3301 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile eklenen «Ek Madde» aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ek Madde — 4.6.1986 tarihli ve 3301 sayılı Kanunun 2, 3 ve 4 üncü maddeleri ile değiştirilen 9.8.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 20, 21 ve 22 nci maddelerinde belirtilen ceza miktarlarını on katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir».

GEÇİCİ MADDE 1. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 18 inci maddesinin bu Kanunla değiştirilen (b) fıkrası hükmü gereğince fona ödenmesi gereken meblağ, 1986 yılı için on lira üzerinden alınır.

Yürürlük

MADDE 11. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

T. Özal

14 . 5 . 1987

Devlet Bakanı - Başbakan Yrd. V.
K. Oksay

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
H. C. Güzel

Devlet Bakanı
M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı
M. T. Titiz

Devlet Bakanı
A. Karaevli

Devlet Bakanı V.
A. Tenekeci

Adalet Bakanı
M. O. Sungurlu

Millî Savunma Bakan V.
İ. S. Giray

İçişleri Bakanı
Y. Akbulut

Dışişleri Bakan V.
H. C. Güzel

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bak.
M. Emiroğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağ. ve Sos. Yar. Bakan V.
A. Karaevli

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Tarım Orman ve Köyşleri Bak.
H. H. Doğan

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakan V.
M. V. Dinçerler

Sanayi ve Ticaret Bakanı
H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
S. N. Türel

Kültür ve Turizm Bakanı
A. M. Yılmaz

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10. — Tasarının 11 inci maddesi 10 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 12 nci maddesi 11 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

